

DA SAM JA NEKO

Peti festivalski dan.

Na pamet mi pade kad je jedan učitelj pitao starijeg učenika višestrukog ponavljača: „Koliko je 7*3?“ i ako pogodi, zaključit će mu dvojku.

Poslije dužeg razmišljanja, učenik kaže: „Učitelju, da nije 9?“

Kaže učitelj: „Nije, ali probaj još jednom.“

Misli ovaj i kaže: „Učitelju, da nije 14?“

Veli učitelj: „Jes', evo ti dva, prebacio si preko pola.“

I mi smo prebacili preko pola.

Sinoć je u pratećem programu Festivala Omladinska scena Teatra FEDRA odigrala predstavu „Hoće l' nam trebat' slova?“.

Radnja smještena u budućnost.

Razigrano.

Potom ekipa iz Bijeljine, Teatar mladih BN iz Bijeljine.

Autorski projekat Marije Novaković.

I mladost na sceni.

Mislim da su se svi stariji u publici vratili u svoje srednjoškolske dane.

Prva prijateljstva, ljubavi, svađe, ljepota srednjoškolskog života.

To su najljepši dani, jer se formiramo, postajemo odrasliji, zreliji, poneko postane i pametniji.

Ubijeđen sam da čovjek nikada ne treba dozvoliti da ga napusti dijete, da ga istisne iz sebe, jer dok god ga imaš u sebi, onog dječaka ili djevojčicu, ti si živ, razigran, sretan, mlad u duši i uvijek možeš zapjevati „Da sam ja neko...“

Tako nas je razigrala mladost iz Bijeljine.

Publika ih je nagradila aplauzom i ovacijama.

Čestitke sa željom da nam ponovo dođu.

Večeras igraju Konjičani.

Predstava „Copacabana“.

Boračko jezero 70-ih godina.

Zvuči zanimljivo.

Idemo dalje.

SA PREDSTAVE

"KAD SMO MI BILI U NAŠIM GODINAMA"

TEATAR MLADIH BN

BIJELJINA

SA OKRUGLOG STOLA

PREDSTAVA "KAD SMO MI BILI U NAŠIM GODINAMA"

Senada Milanović, moderatorica Okruglog stola, pozdravila je prisutne, čestitala ansamblu na odličnoj izvedbi i predstavila nam ansambl Teatra BN, Bijeljina. Dodala je da su oni tu na osnovu sporazuma o saradnji Teatarskog festivala BiH FEDRA i Festivala srednjoškolskog dramskog stvaralaštva u Konjicu. Naime, došli su na Festival bez selekcije kao pobjednička predstava iz Konjica. Zamolila je Mariju Novaković, autoricu teksta i režiserku predstave da kaže nešto o ideji za tekst i procesu stvaranja predstave.

Marija Novaković, režiserka predstave, odgovorila je da se ideja nametnula sama iz rada sa adolescentima, da su to njihovi problemi o kojima oni sami žele da progovore. Počeli su preko autorskih projekata iz škole glume, ali se javila želja za nekom ozbiljnijom predstavom jer se okupila ekipa koja baš želi da radi. Svi koji rade sa mladima, znaju da je teško naći odgovarajući tekst koji će imati dovoljan broj likova. Zbog toga se odlučila da sama napiše tekst, jer je znala da ima vrijednu ekipu oko sebe.

Senada Milanović, moderatorica, pozvala je i glumce da sa nama podijele svoje utiske o radu na predstavi.

Jovana Dragutinović, glumica u predstavi, rekla je da joj je u pozorištu lijepo, upoznala je dosta mladih ljudi, stekla prijateljstva i neke uspomene kojih će se zauvijek sjećati. Dodala je da u pozorištu ne razgovaraju samo o predstavama, nego i o aktuelnim temama. Ti razgovori pomažu joj da razmisli o svemu i da nekada izgradi drugačije mišljenje.

Stefan Ćirković, glumac u predstavi, ispričao je da je on bio asocijalan, bojao se pričati sa ljudima, upoznati sa njima i nije želio da izlazi vani. Naglasio je da je pozorište to sve kod njega promijenilo, otvorio se kroz glumu, stekao poznanstva... Profesorica je u tome imala ulogu i prijatelja i psihologa.

Kristina Joksimović, glumica u predstavi, prisjetila se da je došla na nagovor prijateljica Isidore i Jovane koje su već bile članice škole glume. Bojala se osuđivanja i neprihvatanja, ispostavilo se da je griješila, sve je ispalo drugačije i da je jako sretna zbog toga što je dio ove priče.

Amir Nuhić je iskazao svoje oduševljenje mnogim segmentima predstave, kostimima, scenografijom, dikcijom, glumom, partnerskim odnosima i držanjem pažnje od početka do kraja predstave. Pohvalio je i režiserku za strpljivi rad sa tinejdžerima na jednom projektu koji će, po njegovom mišljenju, privući mlade ljude u pozorište.

Ena Čomić, čestitala je svima i zahvalila se ansamblu zato što su publiku počastili jednom sjajnom predstavom za mlade, koju će pamtiti dugo.

Esma Čaluk je dodala da je zakasnila na predstavu i da je odmah po ulasku u salu osjetila pozitivnu i toplu atmosferu u publici te je znala da je to nešto što zaokuplja pažnju.

Jelena iz Modriče je rekla da je sve vrijeme bila zaokupljena radnjom kao da je gledala crtani film, sve ju je oduševilo i režija i tekst i gluma.

Zina Šahović-Kulašin je čestitala ekipi, posebno Mariji, koja je pokazala da dramska družina nije tu da samo igra predstave kao proizvod rada, nego da bude tu kao dio odgoja i misli da je to prelijepo. Primijetila je da su djeca u dvanaestoj i trinaestoj godini zaista izgubljena, ne znaju šta da rade i da je to praznina u njihovim životima kada treba da se odluče kuda ići. Naglašava da je režiserka u ovoj predstavi na sve to obratila pažnju. Zahvalila se na tome i dala podršku za dalji rad.

Vahid Duraković, naglasio je da je kvaliteta teksta u njegovoj širini, on se može čitati ne samo kao dilema tinejdžera, nego i odraslih, mogu se prikazati svi momenti kroz koje ljudi prolaze kod donošenja odluka jer se isto dešava u glavama i odraslih.

Marko Misirača, član stručnog žirija, čestitao je svima i želio da čuje više detalja o procesu rada i rekao da ga je predstava podsjetila na Diznjev film „Inside Out“ (2015. godine).

Marija Novaković, režiserka predstave, odgovorila je da je ideja o idejama u glavi, nastala davno u njenoj glavi prije nekoliko godina. Kada su radili prijedloge za predstavu, htjeli su sastaviti temu odrastanja i ideja pa su eksperimentisali. Kroz improvizaciju im je zadavala uloge i pisala na osnovu njihovog karaktera. Tako je nastajao tekst, kraj je zadnji nastao. Od prvih predložaka i prvih scena, do kraja predstave prošlo je pet mjeseci, s tim da probe nisu bile

redovne, pošto ona dolazi u Bijeljinu da radi sa djecom, a to zavisi od obaveza njenih prema pozorištu u kojem radi.

Nedžad Ibrahimović, član stručnog žirija, rekao je da je njemu predstava sjetna u jednom segmentu, jer je svjestan da likovi preživljavaju i uživaju u svojoj adolescenciji, nesvjesni šta ih čeka, stvarnost je nacionalizam, odlazak mladih iz BiH. Čestitao je režiserki i ansablu i dodao da dugo nije gledao sistematičniju i dotjeraniju predstavu i da će je se sjećati sto godina.

Senad Milanović, član stručnog žirija, čestitao je od srca i rekao da je Marija dala recept i primjer kako raditi sa mladima. Naglasio je problem odgovarajućih tekstova u radu sa mladima. Žanr, stil, vizuelni efekti, tekst, sve je odlično. Činilo mu se da je u svijetu crtanog filma u kojem je i sam uživao. Pohvalio je partnersku igru, jasnoću glasa, samouvjerenost i opuštenost, posebno glumica. Sugerishe mladićima da se ugledaju na djevojke, opuste se i jasno progovore. Još jednom je podvukao da baš ovako treba da izgledaju omladinske predstave.

Marko Misirača, član stručnog žirija, naglasio je da su najveći dramski pisci znali ko će glumiti u njihovim predstavama i za njih su pisali komade, zato su to uspješni komadi. Marija je imala maštu i talentovane ljude oko sebe što se spojilo u dobar primjer kako se piše tekst.

Azra Huskić je željela da kaže da je Marija primjer pedagoga koji želi da sluša mlade ljude, da su se tako stvorili dobri partnerski odnosi pravog ansabla i ekipe koju vrijedi gledati.

Marija Novaković, režiserka predstave, je za kraj poručila da je dobro raditi i teške teme, ali da mladima prvenstveno trebamo ponuditi nadu, ona je važna.

KNJIGA UTISAKA

"KAD SMO MI BILI U NAŠIM GODINAMA" TEATAR MLADIH BN, BIJELJINA

Najbolji ikad! Super tekst, grupna igra, scenografija i emocija! Volim najviše!!! Pusa <3

P.S. Predomislio sam se, zapravo je ovo ubjedljivo pobjednička predstava, a ne ono "PRVI PUT" iz Gračanice. OCJENA: 9/10! – ARCHY

Cure su stvarno pojele! <3

Najdraže na svijetu!

Super ☺

Odlično! <3

Ljudi živite svoj san, odlični ste, ma GENIJALNI!!! <3

Super je.

Jaaaako divna omladinska predstava. Predobro osvježenje <3

Iskidali

Bravo!!! Super predstava <3

Super su, ali su nerazumni.

Idealno predstavljeno.

Indira najjača <3 Predobro!!

Kreativna je opet u drugoj zelenoj <3

Bomba.

Kapa do poda, svaka čast ekipi!!!

Svaka čast djeco!

Okej je.

Bravo

Ma genijalno.

Oduševljeni predstavom.

Fantastični!

Bravo ljudii!

Predobroooo.

Odlična predstava, kreativna i zabavna!

Jako aktuelna priča.

Legende dođite nam opet!!

Bez riječi.

Nezaboravno.

Nemojte izgubiti iskru!

Vrh.

Očistili podove.

Grand prix.

Publici bi trebalo biti jasno da je nepristojno koristiti mobitele za vrijeme predstave.

RAZGOVOR SA ... MARIJA NOVAKOVIĆ

Četvrta predstava u okviru takmičarskog programa 54. Teatarskog festivala FEDRA dolazi nam iz Bijeljine. Bijeljina je ove godine po prvi put na FEDRI. Riječ je o predstavi *Kada smo mi bili u našim godinama*, čiji tekst i režiju potpisuje Marija Novaković. Prije svega, čestitke! Publika je zaista sjajno reagovala. Zanimljivo je da potpisujete i tekst i režiju. Hajde da se prvo osvrnemo na tekst. Predstava govori o mladima, njihovom unutrašnjem svijetu, adolescenciji i problemima s kojima se susreću tokom odrastanja. Zašto ste odlučili pisati upravo o toj temi?

Prije svega, hvala na čestitkama. I ja sam jako zadovoljna reakcijama publike. Što se tiče teksta, razlog je jednostavan. Polaznici moje škole glume odlučili su da žele govoriti upravo o toj temi. Vodim školu glume i kroz nju stvaramo autorske predstave. Svake godine im ponudim nekoliko ideja, a oni biraju ono što ih najviše zanima. Ove godine, rekli su da žele pričati o adolescenciji, o tom haosu koji se dešava u glavi mladih, o svim mislima i emocijama koje ih preplavljaju. Rekla sam: "Dobro, hajde da pokušamo od toga napraviti predstavu i spojiti sve te ideje". Tako je sve počelo. Budući da radim s mladima, smatram da je važno baviti se temama koje njih zanimaju, a ne nametati im ono što je meni interesantno.

Ali zanimljivo je što predstava nije priča o adolescentima, nego o njihovim umovima.

Da. U glavi se svašta dešava. U predstavi imamo pet potpuno različitih ideja koje su u stalnom sukobu. A kako pozorište ne postoji bez sukoba, to mi je već bio odličan temelj. Imali smo sukob i od njega smo dalje gradili priču.

Puno su mi pomogli i sami glumci. Davala sam im improvizacije, a iz tih improvizacija nastajale su situacije koje sam kasnije uvrstila u tekst. Tako je predstava nastajala zajedno s njima.

Stvarno sjajna igra cijelog ansambla. Koje vam je ovo izvođenje predstave?

Da ne pogriješim, rekla bih osmo. Mislim da je osmo. Gostovali smo na dosta festivala, a igrali smo i tri puta kod nas u Bijeljini.

Kako je publika reagovala na drugim mjestima?

Svuda je reagovala jako lijepo. Nigdje se nije desilo da reakcija izostane. Večeras su me djeca pitala: „Zašto publika plače?“ Rekla sam da vjerovatno zato što ih predstava emotivno dotakne. Ovo jeste lijepa priča o odrastanju, uprkos svim problemima i izazovima s kojima se adolescenti susreću. Večeras sam prvi put sjedila u publici potpuno opušteno. Inače uvijek pratim predstavu profesionalnim očima, ali sada sam odlučila samo da uživam. Oni sve rade sami – od igre do svjetla, tona i dim mašine. Mogla sam se prepustiti i slušati komentare publike. Posebno su mi bili zanimljivi komentari starijih gospođa koje su govorile: „Eh, mladost... baš je tako bilo.“ Stariji se kroz predstavu vraćaju u svoju mladost, a srednjoškolci i adolescenti se u njoj prepoznaju. Mi stariji se ponekad nasmijemo njihovim ljubavnim ili životnim problemima jer nam danas djeluju mali, ali njima su to u tom trenutku najveći problemi na svijetu.

Hajde da se dotaknemo Teatra mladih. Koliko dugo postojite, koliko imate članova i o kojem uzrastu je riječ?

Teatar mladih nastao je iz škole glume Maslačak, koja postoji već dugi niz godina. U Bijeljini imamo Amatersko pozorište za djecu Maslačak, ali je nedostajala scena za adolescente. To sam željela promijeniti. Prije četiri godine počela sam raditi s njima i tada je nastala ideja Teatra mladih. Nisam željela da to bude samo škola glume u kojoj roditelji pogledaju završnu predstavu i tu se sve završava. Željela sam da stvaramo predstave za publiku njihovog uzrasta. Od početka smo radili autorske predstave. Nije to bio plan, nego jednostavno nisam mogla pronaći tekstove koji bi ih dovoljno zanimali i u kojima bi svi mogli ravnopravno učestvovati. Tako sam počela pisati. Pišem još odmalena, ali nikada se nisam usudila napisati dramu. Oni su me ohrabрили i uz njih mi je sve bilo mnogo lakše. Počeli smo s jednom grupom od desetak ili dvanaest članova, a danas ih imamo oko četrdeset u tri grupe. Vjerovatno ćemo uskoro osnovati i četvrtu.

Koji je uzrast polaznika?

Od deset do osamnaest godina. Predstava koju ste večeras gledali izvodi srednjoškolska grupa, a planiramo otvoriti i grupu za najmlađe, uzrasta od pet do deset godina.

S obzirom na to da Bijeljina profesionalno pozorište ima tek nekoliko godina, a vi radite u okviru amaterskog teatra, kako motivišete mlade da uđu u svijet pozorišta? Koliko su uopšte imali priliku gledati predstave?

Iskreno, vrlo malo. Ali nikada nisam za to krivila publiku. Ne možemo reći da je publika nezainteresovana ili „nepismena“. Kada se u jednom gradu tek razvija pozorišna scena, potrebno je vrijeme da publika stekne naviku odlaska u pozorište. Na nama je da ih privučemo, a onda da im ponudimo kvalitetan sadržaj zbog kojeg će poželjeti da se vrate. Najviše komuniciramo putem društvenih mreža jer mladi upravo tamo provode najviše vremena. Logično je da upravo tu tražimo svoju publiku. Druga važna stvar jeste da obrađujemo teme koje njih zanimaju. Ranije su mnogi mislili da u školi glume djeca samo igraju Mašu i Medu ili slične predstave. Nisu znali da se bavimo ozbiljnim temama koje su njima bliske. Kada smo počeli objavljivati fotografije, kratke videozapise i isječke s proba, shvatili su da je to nešto sasvim drugačije i mnogo zanimljivije nego što su zamišljali.

Dakle, nisu ni imali priliku upoznati takvu vrstu teatra?

Nisu. Mnogi uopšte nisu imali dodira s pozorištem, a posebno ne sa savremenim teatrom koji govori njihovim jezikom. Kada pomisle na pozorište, često zamišljaju operu, raskošne kostime i nešto dosadno, što nema veze s njihovim životom.

Za kraj, prvi put ste na festivalu FEDRA. Igrali ste i na drugim festivalima. Koliko su ovakvi festivali značajni, posebno za amaterska pozorišta?

Izuzetno su značajni. Moj cilj je bio da djeca kroz festivale upoznaju vršnjake koji dijele ista interesovanja. Često imaju osjećaj da su neshvaćeni u svojoj sredini, a na festivalima vide da postoje ljudi poput njih. To druženje mi je bilo najvažnije. Osim toga, važno je da igraju pred različitom publikom i u različitim gradovima. Mislim da ni sami nisu bili svjesni koliko je predstava dobra dok nisu izašli iz svoje sredine i odigrali je u konkurenciji drugih predstava. Čak je i takmičarski dio važan jer ih motiviše da budu još bolji, naravno uz zdravo poređenje i međusobno poštovanje. Festivali su zaista neprocjenjivi, a FEDRA mi je bila velika želja. Iskreno, dugo sam razmišljala kako bismo uopšte mogli doći na FEDRU. Ove godine pobijedili smo na festivalu u Konjicu i time ostvarili plasman na FEDRU, što nam mnogo znači.

Hvala Vam na ovom razgovoru i na sjajnoj predstavi. Nastavite pisati i režirati, ne samo za mlade nego i za nas malo starije, koji bismo rado gledali još vaših predstava.

PREDSTAVLJAMO GLUMICU VEČERI ISIDORA ADŽIĆ

Večeras je žiriju bilo najteže izabrati glumca, odnosno glumicu večeri. Evo, ti si dobila tu nagradu. Kako se osjećaš zbog toga?

Pa jako lijepo, ali želim da kažem da ovu nagradu ne doživljam kao da je moja lična nego čitavog kolektiva. Drago mi je da neko prepozna naš trud i rad. Zato što smo se dugo vremena zaista trudili da napravimo ovu predstavu. Stvarno nam mnogo znači i podrška publike i žirija jer je, kažem, mnogo truda uloženo.

Puno je rečeno o predstavi na okruglom stolu. Mene interesuje taj neki tvoj lični odnos prema teatru. Šta je to što te vuče u teatar?

Teatru me vuče to što nam on omogućuje da istražujemo i sebe i svijet koji nas okružuje na različite načine. Mi smo u tim godinama kada nam je sve zanimljivo, radoznali smo, želimo da saznamo što više stvari. Teatar je mjesto gdje se možemo umjetnički izraziti i pokazati našu kreativnost. A tu je naravno i kolektiv koji me privukao. Jer smo stvorili tu neku vrstu porodice tako da svi na sceni igramo kao jedno. I zato sam istakla, vezano za nagradu, da ne mislim da je samo moja nagrada, jer da nije bilo mojih kolega i njihove kreativnosti, ne bih je dobila.

Da li ti je ovo prva predstava ili si već ranije imala iskustva sa teatrom?

Imala sam predstava i ranije. Prva predstava sam igrala u Teatru mladih. Ta predstava je bila tipa javnog časa. Druga predstava je bila "Mi djeca iz doma". Tu sam igrala lik Ksenije. Isto se radi o tinejdžerima, samo u domu za nezbrinutu djecu. I to je također jako dobra predstava. Onako, malo je mračnija i tmurnija, ali i tu se svašta nauči.

Predstavu je režirala Marija Novković, profesionalna glumica, kako je raditi sa gospođom Marijom?

Pa Maja je jedan divan pedagog. Mi radimo na osnovu improvizacija i ona je uvijek spremna da sasluša naše prijedloge i da ih prihvati. Ona je doista odigrala ogromnu ulogu u našem odrastanju i vaspitavanju. Mislim da svima u životu u ovim godinama treba osoba kao što je Marija, zato što je tu i da sasluša, i da utješi, i da da savjet, da nekada iskritikuje, naravno u onom pozitivnom smislu. Marija je zapravo dokaz da postoje i odrasle osobe koje stvarno imaju želju iskreno da nas saslušaju i razumiju.

Da li si razmišljala da se nastaviš baviti glumom i na profesionalnom nivou?

Jesam, planiram pokušati upisati Akademiju u Banja Luci. Ali ima još vremena do toga.

Evo, za kraj još da te pitam, prvi put ste u Bugojnu na našem Festivalu. Kakve su ti impresije vezane za naš Festival?

Organizacija je stvarno super, sve pohvale, hrana je super. Ljudi ovdje su raspoloženi, veseli, vidi se da su svi tu iz ljubavi, zato što to vole, a ne zato što ih je neko postavio da budu tu.

RAZGOVOR SA...

VAHID DURAKOVIĆ

Večeras je, u okviru pratećeg programa 54. Teatarskog festivala FEDRA, promocija vaše knjige *Monodrame*. Da li danas monodrama dobija dovoljno pažnje, kako među piscima, tako i među publikom, ili joj je još uvijek potrebna dodatna afirmacija?

U umjetnosti, pozorištu i dramskoj kulturi afirmacija je uvijek potrebna. Mnogo toga zavisi i od nas koji radimo u kulturi, odnosno od pozorišnih radnika i našeg odnosa prema toj umjetnosti.

Mislim da je Anela Križanac napravila sjajnu priču upravo na afirmaciji monodrame. Monodrama kao dramski tekst postoji već više od stotinu godina i odavno je prisutna na evropskim scenama.

Ali kod nas ipak nije toliko zastupljena?

Nije. Danas su mnogo prisutnije stand-up komedije, koje predstavljaju jednu drugačiju formu. Monodrama, kao dramski tekst, sasvim je legitimna forma i ima svoju jasnu dramaturšku strukturu – radnju, glavnog lika, a često i druge likove koje glavni lik interpretira kroz svoju priču.

Ono što je urađeno kroz Festival malih formi u Novoj Biloj, odnosno Travniku, zaista je značajno. Posebno mislim na konkurs za najbolji tekst monodrame na prostoru bivše Jugoslavije.

Na prvom konkursu, kada sam dobio nagradu za tekst „**Prodavnica budućnosti**“, prijavljena je 51 monodrama iz cijele regije – Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine.

Na drugom konkursu, 2024. godine, dobio sam nagradu za tekst „**Glumica**“. Ne znam tačan broj prijavljenih radova, ali znam da su u užem izboru bili i autori poput Monike Herceg, kao i drugi značajni književnici i dramski pisci iz regiona.

Ta dva nagrađena teksta nalaze se upravo u knjizi koja će biti predstavljena večeras?

Da. Oba nagrađena teksta nalaze se u ovoj knjizi *Monodrame*, čija će promocija biti održana večeras u okviru pratećeg programa Festivala.

FEDSIKON

Ime i prezime?

Teodora Goronja

Mjesto iz kojeg dolazite?

Bijeljina

Da možete birati bilo koji pozorišni žanr za igrati do kraja života, koji biste izabrali i zašto?

Definitivno drama!

Da li je improvizacija talenat, vještina ili nužda i koliko je zapravo koristite?

Čist talenat koji svi koristimo redovno!

Koliko godina ste u teatru i sjećate li se prve uloge?

U teatarski svijet sam ušla prije 11 godina, igrala sam ulogu Vjeverice u basni!

Šta biste poručili sebi na početku pozorišnog puta?

Nikad ne odustaj, i ne sputavaj.

SA PREDSTAVE

"HOĆE L' NAM TREBATI SLOVA?"

TEATAR FEDRA

BUGOJNO

VEČERAS

Mala sala

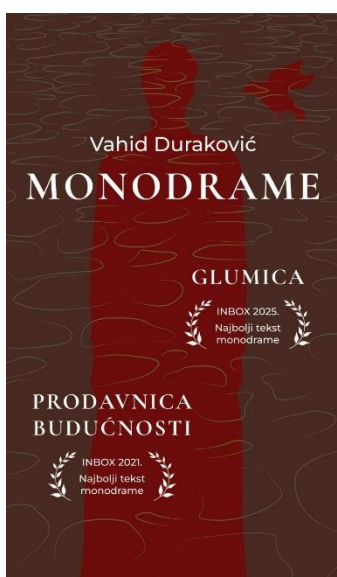
19,00 sati

PRATEĆI PROGRAM

Promocija knjige

MONODRAME

Autor: Vahid Duraković

Promotori: Nihada Lubovac, Sanel Ugarak i Nedžad Ibrahimović

Recenzija:

(“Prodavnica budućnosti” i “Glumica”)

Jean-Jacques Rousseau smatra se autorom prve značajnije monodrame (“Pygmalion”, 1762), djela koje je uspostavilo temelj za daljnji razvoj ove scenske forme i njene brojne izvedbene varijacije. Početkom 20. stoljeća afirmaciji monodrame doprinose i rediteljski koncepti zasnovani na ideji jedinstvene perspektive lika, u kojoj se radnja, misli i osjećaji integriraju u koherentnu subjektivnu viziju. U tom kontekstu indikativan je primjer Stanislavskog, koji prilikom poziva Craigu da režira “Hamleta” sugerira interpretaciju u kojoj su svi likovi posredovani Hamletovom percepcijom.

Tokom 20. stoljeća monodrama se etablira kao autonomni dramski žanr definiran prisustvom jednog izvođača i specifičnim dramaturškim postupcima. U bosanskohercegovačkom kontekstu, krajem 20. i početkom 21. stoljeća, značajan doprinos njenoj afirmaciji dali su Josip Pejaković i Emir Hadžihafizbegović. Međutim, autorski tekstovi izvođača ostali su sporadični i nisu rezultirali kontinuitetom u razvoju monodrame kao književno-dramskog predloška.

Institucionalni iskorak predstavlja pokretanje festivala InBox 2021. godine, u okviru kojeg se sistematski afirmira pisanje monodramskih tekstova putem javnog konkursa. Već prvi konkurs okupio je više od 50 prijavljenih radova autora iz Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine, što ukazuje na iznimnu zainteresovanost autora za tu dramsku formu.

Na prvom (2021) i četvrtom (2024) izdanju festivala nagradu za najbolji tekst monodrame dobio je Vahid Duraković (“Prodavnica budućnosti”; “Glumica i rupa”, u ovoj knjizi objavljena kao “Glumica”). Kontinuitet njegovog nagrađivanja u iznimno jakoj konkurenciji nameće pitanje specifičnosti njegovog dramaturškog postupka.

Durakovićev pristup monodrami karakterizira odmak od redukcionističkog modela ispovjednog diskursa. Njegovi tekstovi strukturirani su kroz fragmentarnu dramaturgiju u kojoj se scenske sekvence sukcesivno intenziviraju, proizvodeći kumulativni efekat tenzije i postupnog razotkrivanja društvenog konteksta. Početna konfiguracija likova zasniva se na marginaliziranim, introvertiranim subjektima stabilne psihičke strukture; međutim, razvojem radnje dolazi do njihove progresivne destabilizacije uslijed pritiska represivne i licemjerne društvene okoline.

U kasnijim fazama razvoja radnje autor dodatno usložnjava dramaturšku strukturu uvođenjem elemenata psihičke rastrojenosti, čime se individualna patologija uspostavlja u dijalektičkom odnosu s patologijom društva. Takva konfiguracija omogućava implicitno preusmjeravanje konflikta ka publici, koja u monodramskom modelu preuzima funkciju potencijalnog antagoniste.

“Prodavnica budućnosti” koncipirana je kao savremena satira koja tematizira konflikt između pojedinca i amoralne društvene većine, doveden do granica apsurdna. Dramaturški razvoj obilježen je eskalacijom apсурdnog momenta kroz motiv inata kao bezumne volje. Protagonist, suočen s egzistencijalnim pritiscima, privremeno pristaje na moralni kompromis (“prodaju duše”), ali se unutrašnji konflikt ubrzo manifestira kroz somatske i auditivne simptome (tikovi, glasovi), čime se unutrašnja polifonija prenosi na scenski plan. Ambivalentnost završnog ishoda ostavlja otvorenim pitanje granice između ludila i slobode.

Dramska struktura zasnovana je na disperzivnoj fabuli artikuliranoj kroz fragmente i retrospektivne sekvence, dok se karakterizacija i razvoj radnje oslanjaju na retoričke figure poput ironije, aluzije, invektive, degradacije i paradoksa.

“Glumica” zadržava složenu i fragmentarnu dramaturšku matricu, ali uvodi izraženiju lirsku komponentu. Tematski okvir uspostavlja opoziciju između prirodnog i kulturnog, pri čemu se “muška kultura” definira kao skup normativnih obrazaca patrijarhalnog društva. Kroz narativ protagonistkinje – izuzetno uspješne učenice s aspiracijama ka glumačkom pozivu – razotkriva se mehanizam viktimizacije i društvene stigmatizacije žrtve seksualnog nasilja. Izostanak podrške porodice i zajednice kulminira prisilnim brakom sa počinioцем, čime se institucionalizira nasilje.

Transformacija lika odvija se kroz artikulaciju inata kao oblika otpora, koji, analogno prethodnom tekstu, vodi ka graničnom prostoru između psihičke rastrojenosti i slobode. Završno obraćanje publici reafirmira njenu funkciju implicitnog antagoniste, ukazujući na kolektivnu odgovornost za reprodukciju patrijarhalnih obrazaca.

Durakovićeve monodrame stoga se jasno distanciraju od dominantnih modela savremenog monološkog performansa, posebno onih bliskih stand-up formi. Njihova estetska i idejna vrijednost ogleda se u sposobnosti da artikuliraju kompleksne društvene i psihološke procese kroz zahtjevnu dramaturšku strukturu. U tom smislu, njihovo objavljivanje i kritička recepcija predstavljaju relevantan doprinos savremenoj dramskoj produkciji.

Nedžad Ibrahimović

VEČERAS

Pozorišna dvorana

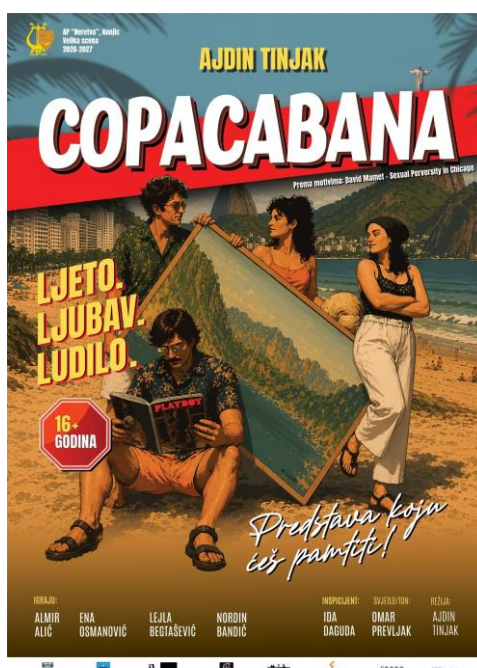
20,30 sati

TAKMIČARSKI PROGRAM

Amatersko pozorište Neretva, Konjic
COPACABANA

(Autor teksta: Ajdin Tinjak prema motivima David Mamet – Sexual Perversity in Chicago)

Režija: Ajdin Tinjak

Igraju:

Almir Alić
Ena Osmanović
Lejla Begtašević
Nordin Bandić

Inspicijent: Ida Daguda
Svjetlo i ton: Omar Prevljak
Scenografija i kostimografija: Kolektiv
Izbor muzike: Kolektiv

O predstavi:

Radnja predstave odvija se tokom ljetnih mjeseci na Boračkom jezeru, u atmosferi 70-tih godina prošlog stoljeća.

Nastala prema motivima drame “Sexual Perversity in Chicago” američkog autora Davida Mameta, predstava “Cobacabana” zadržava osnovne karakterne osobine likova i odnose koji čine dramsku radnju dok je narativ u potpunosti prilagođen prostoru, vremenu i jeziku bliskom bosanskohercegovačkoj publici. Upravo u toj transpoziciji leži njena najveća snaga.

Boračko jezero ne funkcioniše samo kao scenografija, već kao emotivni pejzaž mladih ljudi jednog vremena koji na duhovit, često urnebesan način seciraju muško-ženske odnose otvarajući ozbiljna pitanja o snovima, životnim odlukama, strahovima, navikama...

Ljubavna priča, kao okosnica radnje, pokazuje svoju univerzalnost – ista priča mogla bi biti smještena i u 90-te godine prošlog stoljeća. Lahku u 2000-te! Ali i u drevni Egipat. Rim i vrijeme cara Marka Aurelija i njegove supruge Faustine!

Danas. Ili bilo koje vrijeme u kojem su glavnim akterima priče, Brazil i prekrasna široka pješčana plaža koja djeluje beskrajno, tek korak mašte udaljeni.

Velika scena, AP Neretva, Konjic donosi osvježenje u repertoaru – potpuno drugačiju, zabavnu i dinamičnu komediju koja je provokativna, lagana na površini ali slojevita u svojoj suštini.

Zbog svoje tematike, eksplicitnog i direktnog jezika, predstava je namijenjena publici starijoj od 16 godina, ali upravo ta sirovost i iskrenost čine je autentičnom i upečatljivom.

4. DAN FESTIVALA

OBAZIRANJA

FEDRO: Prestat ću pit' kahvu ujutro.

FEDRINICA: Što ćeš prestat?

FEDRO: Patim se, puši u nju, stavi šećer, miješaj.

FEDRINICA: Neću ti ja puhat u nju, ne puše niko ni u moju.

FEDRO: Ne bih ti ni dao da to radiš.

FEDRINICA: Sve bi ti dao bilo kome, samo da ti ništa ne radiš.

FEDRO: Volio bih kada bi se obraćala meni biranim riječima.

FEDRINICA: Probrala sam najblaže riječi na svijetu.

FEDRO: Haj' sad reci istu rečenicu neprobranim riječima.

FEDRINICA: Stvarno hoćeš to?

FEDRO: Hajde, stisni pa kaži.

FEDRINICA: Zнала sam, opet prijetiš... Znaš šta mi nije jasno?

FEDRO: Šta ti nije jasno?

FEDRINICA: Kako si se promijenio, a kad smo bili mladi, let'o si za mnom, kupov'o mi čokolade.. Gori si bio od one djece u predstavi.

FEDRO: Djeca su baš bila super, vratila su me u mladost.

FEDRINICA: O tome ti pričam, o promjeni.

FEDRO: O kakvoj promjeni pričaš, ženo nejasna? Šta sam se ja promijenio, isti sam cijeli život. (ljutito) Ma ko je let'o za tobom, tek mi sad dođe u glavu šta si rekla.

FEDRINICA: Ti si let'o za mnom. Volim te, volim te do neba, volim te kol'ko ima odavde do kraja svijeta... To si stalno govorio.

FEDRO: Ti si mene zamijenila s nekim. Ja nit' koga volim, nit' mrzim. Ja sam čovjek stvoren da... I ti si meni govorila da me voliš.

FEDRINICA: (nježno) Pa volim te i sad, ko bi te trpio da te ne volim, a voliš li i ti mene, hajd' kaži, kaži?

FEDRO: (nježno) Hmmm, hmmm, draga si ti meni, nije da nisi... Simpatična si mi i tako.

FEDRINICA: (ljutito) Povlačim ono da te volim, krkane jedan muški. (sebi u njedra) Volim te budalo, baš takvog kakav jesi... Što sam se ovako raspizdila, šta mi je...

SELEKTOR:

Vahid Duraković

STRUČNI ŽIRI:

Nedžad Ibrahimović

Marko Misirača

Senad Milanović

MODERATOR OKRUGLIH

STOLOVA:

Senada Milanović

ORGANIZACIONI ODBOR:

Senada Milanović

Nedžad Milanović

Suad Velagić

Edin Ćatić Bato

Ermina Musić

Vahid Duraković

Antonio Džolan

Tidža Čaušević

Elma Idrizović

Mirza Bušatlić

Anela Ćosović

ŽIRI PUBLIKE:

Sead Karadža

Edin Edo Korjenić

Emina Hozić

Munevera Bešlić

Amna Huskić

Miroslav Ristanović

Arijan Duradbegović

Nedim Ćefo

Amir Nuhić

DIREKTOR FESTIVALA: Mirza

Idrizović

ORGANIZATOR KULTURNIH

AKTIVNOSTI: Vahid Duraković

PR FESTIVALA: Mirza Bušatlić

REDAKCIJA BILTENA:

Nedžad Milanović, urednik

Ermina Musić, tehnička urednica

Suad Velagić

Mirza Bušatlić

Ajla Sušić

Adin Kurbegović

Senada Milanović

DIGITALNI DIZAJN FESTIVALA:

Edin Ćatić Bato

TEHNIČKA EKIPA:

Senad Imamović Struja

Edin Ćatić Bato

Mahmut Ždralović

Emir Hodžić Zoha

DIZAJN PLAKATA I NASLOVNICE

KATALOGA: Tidža Čaušević

UREDNIK INTERNET STRANICE:

Edin Ćatić Bato

VOLONTERI:

Adem Ugarak (koordinator), Lamija

Horozović, Daira Ahmić, Isak Frljak,

Emrah Bušatlić, Medina Isak, Merima

Mešić, Ahmed Zekotić, Aid Šehić, Hanah

Hozić, Abduselam Hozić, Jasmin

Omeragić, Nešad Mašić, Selma Huskić,

Lejla Ahmetović, Una Ugarak, Nedim

Ugarak, Ajna Ždralović, Naida Bušatlić.